

01.12.2016

3 31/12/2016

Dno KH:1618 /2007

451 § Lausunto oikeusministeriölle käräjäoikeusverkoston kehittämisestä

Khall. 1.6.2015 § 229

Oikeusministeriö asetti 28.10.2014 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus käräjäoikeusverkoston jatkokehittämiseksi (OM 17/31/2014). Mietintö tuli luovuttaa oikeusministeriölle 28.2.2015 mennessä.

Työryhmän tehtävänä oli arvioida käräjäoikeuksien määrää ja sijaintipaikkakuntia monista näkökulmista. Huomioon oli otettava muun muassa muiden oikeudenhoidon toimijoiden sijainti. Toimeksiannon mukaan käräjäoikeuksien sijoittuminen sinne, missä ennestään on muita oikeudenhoidon toimijoita, vahvistaa edellytyksiä laadukkaalle lainkäytölle ja kustannustehokkaalle toiminnalle sekä tekee mahdolliseksi saavuttaa synergiaetuja toimitiloissa, turvallisuudessa, koulutuksessa, erityisosaamisen vahvistamisessa ja eri tukitoiminnoissa. Kansalaisten oikeusturva edellyttää kuitenkin riittävää maantieteellistä kattavuutta. Ilman painavia syitä käräjäoikeuksien kansliatoimintoja tai istuntoja ei toimeksiannon mukaan tullut hajauttaa useaan toimipisteeseen.

Työryhmän tavoitteena on ollut käräjäoikeuksien rakenteen vahvistaminen siten, että oikeusturvan saatavuus ja lainkäytön laatu voidaan muuttuvassa toimintaympäristössä tulevaisuudessakin turvata. Työryhmä on pyrkinyt tähän muodostamalla hallinnollisesti suurempia yksiköitä, joissa työmäärä ja resurssit voidaan jakaa nykyistä tehokkaammin ja tasaisemmin. Työryhmä on lisäksi pyrkinyt muodostamaan käräjäoikeuksista sellaisia, että niiden tuomiopiirin alueella asuvan väestön määrä ja sitä myötä asiamäärät jakautuvat käräjäoikeuksien kesken nykyistä tasaisemmin.

Työryhmä on päätenyt ehdottamaan kahta erilaista mallia käräjäoikeusverkoston jatkokehittämiseksi. Molemmissa käräjäoikeuksien lukumäärä supistuisi nykyisestä 27 käräjäoikeudesta oleellisesti. Työryhmä ei ole asettanut malleja etusijajärjestykseen. Toisen mallin lähtökohtana on ollut asia- ja henkilöstömääriltään pienimpien käräjäoikeuksien sekä eräiden muiden käräjäoikeuksien yhdistäminen. Mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 17.

Toinen malli taas vastaa pitkälti poliisin ja syyttäjän toimialueita. Joidenkin poliisi- ja syyttäjäpiirien alueilla toimisi kuitenkin edelleen useampia kuin yksi käräjäoikeus. Mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 14.

Työryhmä on pyrkinyt sijoittamaan tuomioistuimet ja niiden toimipisteet tavalla, joka turvaa oikeuden saatavuuden maantieteelliset etäisyydet ja väestön painopistealueet huomioon ottaen. Toimipisteiden sijoittamista arvioitaessa huomioon on otettu henkilökohtaisen asiointitarpeen vähenneminen sekä sähköisen asiointin ja muiden teknisten ratkaisujen mahdollistama etäasiointi.

Nykyiseen Hyvinkään käräjäoikeuden toimialueeseen kuuluvat Hyvinkään ja Riihimäen kaupungit sekä Hausjärven, Lopen ja Nurmijärven kunnat.

Mietinnön perusteella Riihimäen kaupungin asema muuttuisi kummassakin mallissa.

Ehdotuksen mukaan Etelä-Suomessa noudatettaisiin Uudenmaan ja Kanta-Hämeen maakuntien välistä aluejakoa. Sen perusteella Tuusulan, Vantaan ja Itä-Uudenmaan käräjäoikeudet ja osa Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiiristä muodostaisivat Uudenmaan maakunnan itäisen osan käräjäoikeuden. Osa Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiiristä sekä Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen käräjäoikeudet muodostaisivat yhden käräjäoikeuden, jonka tuomiopiiri käsittäisi Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakuntien alueet kokonaisuudessaan. Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiiristä Hausjärvi, Loppi ja Riihimäki kuuluisivat siten Hämeen käräjäoikeuteen, muut kunnat Itä-Uudenmaan käräjäoikeuteen.

Hämeen käräjäoikeuden piiriin kuuluisivat jatkossa:
nykyisestä Hyvinkään käräjäoikeudesta Riihimäki, Hausjärvi ja Loppi

nykyisestä Kanta-Hämeen käräjäoikeudesta Forssa, Hattula, Humpvila, Hämeenlinna, Janakkala, Jokioinen, Tammela, Ypäjä ja nykyisestä Päijät-Hämeen käräjäoikeudesta Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä.

Hämeen käräjäoikeuden hallinnollinen kanslia sijoitettaisiin Lahteen ja lisäksi sillä olisi kanslia Hämeenlinnassa. Sen tuomiopiiriin tulevista kunnista lakkautettaisiin nykyiset Forssan ja Heinolan kansliat.

Oikeusministeriö on pyytänyt Riihimäen kaupungilta lausuntoa mietinnöstä käräjäoikeusverkoston kehittämiseksi.

Mietintö löytyy osoitteesta

http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1426142053965/Files/OMML_14_2015_Karajaoik.pdf

(js, ht)

Ehdotus/KJ:

Kaupunginhallitus päättää antaa mietinnöstä seuraavan lausunnon:

Mietinnössä ehdotetaan, että Riihimäen kaupunki siirtyisi Hyvinkään käräjäoikeuden piiristä uuteen Hämeen käräjäoikeuden tuomiopiiriin, joka muodostuisi nykyisistä Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen käräjäoikeuksista.

Riihimäen seudun kuntien tuomiopiirin muuttamista esitetyllä tavalla on perusteltu lähinnä maakuntarajan noudattamisella. Riihimäen seudun kunnat ja Hyvinkään kaupunki tekevät tiivistä talousalueyhteistyötä ja maakuntaraja ei ole ollut yhteistyötä tehdessä ongelma. Pelkkä maakuntarajan noudattaminen ei ole kestävä perustelu muuttaa Riihimäen

seudun kuntien asemaa ja siirtää kunnat Hyvinkäältä Hämeen käräjäoikeuden tuomiopiiriin. Hyvinkään käräjäoikeus toimii jo nykyisin kahden maakunnan alueella, joten toimivan toiminnan jatkaminen on peruste, jolla maakuntarajat voidaan ylittää. Työryhmä on itsekin ollut sitä mieltä, että perustellusta syystä maakuntajaosta voidaan poiketa.

Kanta-Hämeen maakuntaan sijoittuvat Riihimäki, Loppi ja Hausjärvi muodostavat Hyvinkään ja muiden Keski-Uudenmaan kuntien kanssa yhteisen työssäkäyntialueen. Riihimäen kaupungin työpaikkaliikenne suuntautuu voimakkaasti pääkaupunkiseudulle, ja nykyinen ratkaisu osana Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiiriä on ollut Riihimäen kaupungin ja kuntalaisten näkökulmasta maantieteellisesti ja toiminnallisesti luonteva ratkaisu. Uudistuksen toteuttaminen esitetyllä tavalla pidentäisi riihimäkeläisten asiointimatkaa Hyvinkäältä Hämeenlinnaan ja lisäksi siten kustannuksia. Mitään konkreettista hyötyä ei uudistuksesta Riihimäen kaupungin näkökulmasta syntyisi.

Riihimäen kaupunginhallitus pitää perusteltuna, että kaupungin asema osana Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiiriä säilyy ennallaan.

Päätös:
Ehdotus hyväksyttiin.

Khall. 451 §

Oikeusministeriö järjestää neljä kuulemistilaisuutta käräjäoikeusverkoston kehittämiseksi. Tilaisuudet järjestetään hovioikeuspiireittäin. Helsingin ja Turun hovioikeuspiirien tilaisuus on yhteinen, koska näillä alueilla käräjäoikeuksien yhdistymisiä tapahtuu yli hovioikeuksien tuomiopiirirajojen.

Kuulemistilaisuudessa esitellään hovioikeuspiirin käräjäoikeuksia koskevat keskeiset ehdotukset. Kuultaville varataan tilaisuus esittää näkemyksensä uudistuksesta ja sen toteuttamiseksi laadittavasta hallituksen esityksestä. Lausunnon voi myös toimittaa sähköisesti oikeusministeriölle viimeistään 12.12.2016. Kuulemisen pohjana oleva luonnos hallituksen esitykseksi tullaan lähettämään kuultaville etukäteen viimeistään viikolla 47.

Luonnosta hallituksen esityksestä ei siis vielä ole käytettävissä, mutta on syytä olettaa, että luonnos on laadittu aikaisemman mietinnön mukaisesti ja siinä esitetyin käräjäoikeusverkoston muutoksin.

Helsingin ja Turun hovioikeuspiirien yhteinen kuulemistilaisuus on 28.11.2016. Oikeusministeriön kuulemiskutsu 31.10.2016 on LIITTEENÄ.

(ht)

Ehdotus/KJ:

Kaupunginhallitus päättää lausuntonaan käräjäoikeusuudistuksesta toistaa aikaisemmin antamansa lausunnon.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että viimeaikaiset junavuorojen muutostajärjestelyt välillä Tampere – Helsinki ja yhä harvempien junavuorojen pysähtyminen Hämeenlinnassa heikentävät edelleen riihimäkeläisten asiointimahdollisuuksia Hämeenlinnassa.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkistetusta sekä säädetyllä tavalla edeltäpäin ilmoitettuna aikana 29. 11. 2016 kaupunginkansliassa yleisesti nähtävänä olleesta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa :

Riihimäellä 29. 11. 2016

Virallisesti:

Hannu Tuominen
kaupunginlakimies